

Turistista tutkijaksi – opiskelija tiedeyhteisön jäsenenä

Tanja Kähkönen, opetuksen kehittämissyksikkö, OY
& Suvi Eriksson, OY

tanja.kahkonen@oulu.fi, suvi.eriksson@oulu.fi

Peda-forumin 10-vuotisjuhlaseminaari, Kuusamo 11.11.2004

Opiskelija - näkymätön lapsi, tiedeyhteisön turisti?

Ensivaikutelmamme laitoksesta on hyvin värikäs ja iloinen. Laitos näyttää eristäytyneeltä turvapaikalta, jonne tutor tuo valoa, lämpöä ja elinvoimaa. Tiedeyhteisöön pääseminen näyttää mahdolliselta, mutta mikäli sinne pääsee, paikka näyttää paratiisilta. Vaikuttaa kuitenkin sillä, että teillä on tiivis oma yhteisö - paratiisi, jonne uusia jäseniä ei kaivata. Aikomuksemme on kuitenkin päästä osalliseksi tiedeyhteisöön. (Mutanen, 1998, s. 227.)

Kähkönen, T. (2003) Turistina tiedeyhteisössä? Kuvitteellinen ja reaalinen tiedeyhteisö ja tiedeyhteisön jäsenyys opiskelijoiden kokemuksissa. Pro gradu –tutkielma. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö.

Tutkimuksen lähestymistapa: fenomenologinen psykologia:

Tutkittavien kokemusten kuvailu ”tosina”, sellaisena kuin ne tutkittaville ilmenevät vs. kokemusten ”taakse meneminen” ja niiden tulkitseminen

Tutkimustehtävä: Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata

- 1) opiskelijoiden kuvitteellisia ja reaalisia kokemuksia yliopisto-opiskelusta ja
- 2) opiskelijoiden kuvitteellisia ja reaalisia kokemuksia tiedeyhteisöstä ja tiedeyhteisön jäsenyydestä, sekä peilata niiden vastaavuutta toisiinsa sekä kirjallisuuteen

Tutkimusjoukko ja aineistonkeruu:

- 32 pienryhmäohjaajaa kaikista OY:n kuudesta tiedekunnasta, vuosikurssit 1-3.
- Aineisto hankittu avoimella kyselylomakkeella, jaettuja lomakkeita 200, vastaajia 34 (vastausprosentti 14).
  - Vastaajat 19-39-vuotiaita, joista 24 naisia ja 8 miehiä.

Husserlin tajunnan intentionaalisuus - käsitteen kautta voidaan erottaa toisistaan eri laatuista ja asteisia merkityssuhteita eli kokemuksia.

Tajunnan sisäinen, immanenti
intentionaalisuus: reaalimaailman
kohde näyttäytyy vain tajunnassa =
opiskelijoiden kuvitteelliset kokemukset

- odotukset ja ennakkokäsitykset yliopisto-opiskelusta
- mielikuvat ja käsitykset tiedeyhteisöstä ja tiedeyhteisön jäsenyydestä

Tajunnan ulkopuolelle tilaan
eli elämäntilanteisuuteen
viittaava intentionaalisuus=
opiskelijoiden reaaliset
kokemukset

- Opiskelijoiden kokemukset yliopisto-opiskelusta
- opiskelijoiden kokemukset tiedeyhteisöstä ja sen jäsenyydestä

tutkittavien **kielellisesti ilmaisemat** kokemukset ->
aineiston sisällönanalyysi -> eri asteisten ja laatuisten
erottaminen aineistosta

- ”uskon, luulen, odotin, mielestäni on, pitäisi olla...”
- kokemusten, tuntemusten kuvailut toteamukset, miten on koettu

Tutkimuksen sisältöalueet

Yliopisto-opiskelu

- Odotukset yliopisto-opiskelusta
- **Kokemukset yliopisto-opiskelusta**
- **Yliopisto-opiskelun merkitys.**
- **Yliopisto-opiskelussa koettu anti ja heikkoudet.**

Tiedeyhteisö ja sen jäsenyys

- Käsitteet tiedeyhteisöstä
- **Kokemukset Oulun yliopistosta tiedeyhteisönä.**
- Käsitteet tiedeyhteisön jäsenyydestä.
- **Kokemukset tiedeyhteisön jäsenyydestä.**

Kuvitteelliset ja **reaaliset** kokemukset

Teoreettista tarkastelua - yliopiston ja tiedeyhteisön ethos

- Tiedeyhteisöä ei virallisesti koskaan perustettu, syntyi yliopistojen sisälle
- Taustalla ideaaliyhteiskunnan ajatus: opillisuus ja tiedollisuus yhteiskuntaa yhdistävä henkinen voima
- Yliopiston ja tiedeyhteisön ideaa ymmärtääkseen on tehtävä katsaus historiaan tiedettä ja tieteellistä toimintaa harjoittaviin instituutioihin eli yliopistojen ja akatemioiden syntyyn
- *Universitas* = opettajien ja opiskelijoiden yhteisö, tieteenalojen ykseyt, yhteistyö ja eri tieteenalojen kunnioitus (Karl Jaspers)

Yliopistolaki, saksalainen filosofi Karl Jaspers, saksalainen uushumanisti ja kielentutkija Wilhelm von Humboldt & valitusfilosofi Immanuel Kant:

- Halu sivistyä tieteen kautta, valistua ja kasvaa ihmisenä on ihmiseen kuuluva ominaisuus
- Yliopiston tehtävät: opetus, tutkimus, kasvatusta ja sivistystä, totuuden etsiminen ja tieteen vaaliminen, totuuden ja viisauden rakastaminen
- Yliopisto ja tiedeyhteisö koostuu ihmisistä, jota yhdistää vakaumuksellinen pyrkimys totuuteen ja henkiseen elämään
- vakaumus edellyttää kriittisyyttä ja rohkeutta asettua arvioitavaksi ja kyseenalaistettavaksi

"Kaikissa tapauksissa tulee saada useampien tiedemiesten hyväksyntä, jotta tieteen tulokset voivat levitä yleiseen sivistykseen ja ihmisten keskuuteen. Sillä kaikki tieto olisi arvoton, jos siitä ei olisi muuta hyötyä kuin yksilön mielen hyvittäminen." (Snellman, 1920)

Yliopiston ja tiedeyhteisön ethos II

- Kirjailija, filosofi ja valtiomies Johan Vilhelm Snellman & Wilhelm von Humboldt :
Tieteellisten instituutioiden ja koulujen erottaminen toisistaan perustuu akateemisen opiskelun luonteeseen, opiskelijan rooliin yliopiston opiskelijana ja tiedeyhteisön jäsenenä sekä opiskelijan ja opettajan väliseen vuorovaikutussuhteeseen
- Sosiologi Robert K. Merton:
Tiedeyhteisön sisäinen rakenne, tiedeyhteisön toimintaa ohjaavat, tiedon, opin ja tiedeyhteisön imperatiivit = tiedeyhteisön *ethos*
  - ”Ethos on tunnepitoisesti virittynyt ja tieteenharjoittajia sitova arvojen ja normien kokoelma”.
  - Universalismi: tieteellinen totuusarvo ja pätevyys ei riipu esittäjän statuksesta
  - Kommunismi- > kollektiivisuus: tieteellinen tieto kumpuaa yhteistyöstä ja löydökset ovat yhteistä omaisuutta
    - täysi ja avoin kommunikaatio
  - Puolueettomuus: tieteellinen tieto tulee saattaa vertaisten arvioitavaksi
  - Järjestelmällinen epäily: tiede joutuu konflikteihin mm. uskonnollisten, poliittisten ja taloudellisten ryhmittymien kanssa. Tieteessä ei kuitenkaan tehdä erottelua pyhään tai salattuun, vaan kaikkea on voitava analysoida objektiivisesti, tieteen tehtävänä on totuuden palveleminen

Empiiristä tarkastelua

Tutkimuksia korkeakouluopiskelijoiden kokemuksista:

- Aittola, Aittola & Aittola: korkeakouluopiskelu elämänvaiheena
  - elämismaailma (=elämäntilanne, opiskelutilanne = situaatio)
    - opiskelijayhteisön ilmapiiri, opiskelijoiden ja henkilökunnan väliset suhteet, opetuksen taso ja järjestelyt
    - opiskeluprosessi: tieteellisen ajattelutavan kehittyminen, opiskelun mielekkyyden ja relevanssin kokeminen, opiskelustrategiat
- Ylijoki: opiskelijoiden sosiaalistuminen tiedeyhteisöön, tiedekuntien yliopiston tarkastelu heimometaforan kautta omine tavoitteineen, traditioineen, toimintatapoineen ja normeineen
- Rintamäki-Niemistö: siirtymä yliopistoon ja vertaisohjauksen merkitys siinä
- Rentola: akateeminen vapaus osana yliopistokoulutusta: mitä akateeminen vapaus on, miten se ilmenee

TUTKIMUSTULOKSIA

I. Yliopisto-opiskelu

Kuvitteelliset kokemukset:

- yliopisto- opiskelusta ei ole juuri tietoa, ei siis välttämättä odotuksiakaan
- opiskelun odotetaan olevan akateemisesti vapaata, ei - koulumaista, itsenäistä, mutta myös vastuullista
- opetus ja oppimateriaali yliopistossa on korkeatasoista, opiskelu vaativaa ja raskasta

Reaaliset kokemukset:

- alku sekavaa, tieto & ohjaus, etenkin vertaistutoreiden alkuohjaus merkittävää -> yliopistoon sosiaalistuminen
- vapaus toteutuu kohtuullisen hyvin
- vapaus osittain näennäistä:

"Minulla oli yliopistosta sellainen kuva, että siellä voi sitten opiskella ihan mitä haluaa kunhan vaan pääsee johonkin tiedekuntaan sisälle. Tämä luulo on kyllä karissut vuoden aikana. Olisin toivonut vähän enemmän akateemista vapautta". (N15, KTK, 1.vsk.)

yliopisto-opiskelun reaaliset kokemukset II

- Vapaus ristiriitaista: opiskelijalta odotetaan itsenäistä opintojen suunnittelua vs. ei juuri valinnanvapautta, omaa suunnittelua. Opiskelun koulumaisuuteen ollaan pettyneitä

"Koulussa läksyn ja kurssin pakko; yliopistossa opinharjoitusten vapaus, sekä opittavien aineiden valinnassa että myös oppimisen järjestyksen ja ajan määrittämisessä; samoin avarain rajain sisällä liikkuva vapaus omasta elintavasta päättäessä" (Snellman, 1920).

"Taiteellinen puoleni tai humanistinen puoleni tarvitsee lentoa, ajattelun lennokkuutta. Täällä ei tunnu sellaiselta. Tuntuu siltä, että kaikki on ajateltu"valmiiksi". (N12, TTK, 1.vsk.)

- Vapaus koetaan outona, vastuuseen herääminen ja oman aktiivisuuden ja panostamisen merkityksen ymmärtäminen vie aikaa

"Huomasin, että nyt olen tavallaan omillani eli kukaan ei tule vaatimaan minulta mitään eikä toisaalta tee mitään valmiiksi. Tämä herääminen vastuuseen oli prosessi joka ei tapahtunut hetkessä. Havaitsin, että enää ei riittänyt pelkkä kursien läpisy vaan että tietojen ja taitojen olisi oltava pysyviä. Vastuu omasta oppimisesta on siis itselläni, mutta voin tarvittaessa turvautua toisten apuun ja asiantuntemukseen. Vastuu antaa myös mukavaa vapautta eli saa itse päättää milloin opiskelee." (M29, LuTK, 1.vsk.)

"Nuorukaista voidaan johtaa myös todelliseen siveellisyyteen vain siten, että hänelle annetaan suurin mahdollinen vapaus itse ratkaista toimintonsa oikeuden ja vääryyden suhde... Ylioppilaiden itsensä pitää harjoittaa akateemista kuria". (Snellman)

yliopisto-opiskelun reaaliset kokemukset III

- Opintojen kuormittavuus ja opetuksen taso vaihtelevat: opiskelu on raskasta, mutta myös palkitsevaa

”Opiskelu teknillisellä alalla yliopistossa on kuin pelaisi viittä flipperiä yhtä aikaa eikä yksikään odota. Eli tahti on kova, mutta tappava.” (M8, TTK, 2.vsk.)

- Vs. opiskelu helpompaa ja vähemmän ”tieteellistä ja hienoa” kuin mitä odotettiin ja opetuksen tasossa on parantamisen varaa

”Olen ollut yllättynyt monen kurssin kohdalla heikosta opetuksen laadusta, ja opintomateriaalin tasottomuudesta. Välillä tuntuu, että opettajat tekevät opetustyötä vain koska se on pakko, ja yrittävät selviytyä siitä mahdollisimman helpolla.” (M9, TTK, 3.vsk.)

2. Yliopisto-opiskelun anti, heikkoudet ja merkitys

Anti

- koettu opittavan tiedonhakutaitoja, itsenäisyyttä, kriittisyyttä, avoimuutta ja uudenlainen ajattelutapa
- Koettu saavan jonkun verran valmiuksia tieteelliseen työhön
- Koettu opittavan oma-aloitteisuutta, sosiaalisia taitoja ja organisointikykyä
- Koettu omaksuttavan uudenlainen opiskelutyyli ja uudenlaisia oppimistaitoja (niin hyvässä kuin pahassakin)

”Yliopisto on tuonut uuden tavan ja tyylin opiskella. Ennen luin ”ulkoa” ja ymmärtäen nyt enemmänkin ymmärtäen ja omaksuen. Kriittisyys ja oman ajattelun hyödyntäminen ovat korostuneet. Kyllä selvästikin on alkanut muodostua omaa tieteenalaa ja sen kysymyksiin liittyvää ymmärrystä.. Asioita katselee useammalta näkökulmalta, eikä kaikkea suoraan ”usko”. Ehkä tämä uusi asenne ja ajattelu on ollut se keskeisin yliopiston tuoma muutos.” (N23, KTK, 2.vsk.)

Heikkoudet

- opiskelua ei aina koeta mielekkääksi: konkreettisuus, tavoitetietoisuus, kokonaisuuksien hahmottaminen, työelämäyhteydet puutteellista -> saavutuksena vain muodollinen pätevyys

Yliopisto-opiskelun merkitys

- yliopistolla suuri merkitys elämässä, usealle opiskelu on arvo sinänsä ja yliopistoon pääsy toteutunut haave
- tärkeä elämänvaihe: omaan vastuuseen ja itsenäisyyteen kasvaminen
- opiskelu koetaan kokonaisvaltaisena itsensä kehittämisenä: opiskelu ja sosiaalinen verkosto muokannut opiskelijan asenteita, maailmankuvaa ja identiteettiä

3. Tiedeyhteisö – kuvitteelliset kokemukset

- Tiedeyhteisö = yliopisto: laitos, koko yliopisto tai globaali tiedeyhteisöjen verkosto
- tiedeyhteisö muodostuu yo-koulutuksessa mukana olevista, tiedettä tekevästä ja tieteen tekemistä opiskelevista ihmisistä
  - myös saman ”aatteen jakaminen, tieteelle omistautuminen
  - tiedeyhteisö = sivistyksen työssija

"Paikka missä perehdytään tieteen olemuksen käsitteisiin, historiaan, tutkimukseen etc. Tutustutaan metodologiaan, arvioidaan tehtyjä tutkimuksia ja tehdään itekin alustavaa tutkimustyötä. Tunnuksmerkkejä: kriittisyys, tietynlainen avoimuus, vapaus..., yhteiskunnan ymmärtäminen" (N16, LTK, 1. vsk.)

...ylioppilaalla tulee olla tiedonhalua ja kykyä, ei pelkästään lukuhalu. Tiedonhalu osoittaa, että ylioppilaalla on tieto siitä, mitä tiede, järjesteellinen ja todistukseen pohjautuva tieto on. Yliopistossa tulee olla itsenäistä tieteenharjoittamista ja tieteellisen tutkimisen luonne. (Snellman, 1920)

- tiedeyhteisön tehtäviä ovat yliopiston tehtävät: tutkimus ja uuden tiedon tuottaminen ja eteenpäin välittäminen eli opetus, myös tiedeyhteisön ulkopuolelle (=yhteiskunnallinen palvelutehtävä)
- tunnusmerkkejä ovat avoimuus, kriittisyys, puolueettomuus, hyvä ilmapiiri ja yhteistyö, yhteisen tavoitteen eteen työskentely, vapaa kommunikaatio ja yhteisön jäsenten tasavertaisuus

Tiedeyhteisö – reaaliset kokemukset

- tiedeyhteisö koetaan osittain vieraana ja abstraktina, opiskelijat eivät tiedä välttämättä edes omalla laitoksella tehtävästä tutkimuksesta
- Oulun yliopisto on tiedeyhteisö: etenkin yksittäiset laitokset, joskus koko yliopisto, joskus se on osa globaalia tiedeyhteisöä
- Oulun yliopisto on tiedeyhteisö tietyin rajoituksin tai puuttein: eri alojen yhteistyön, toisten alojen kunnioituksen ja jäsenien tasa-arvoisuuden suhteen on parantamisen varaa -> tiedeyhteisöllisyydestä puolet on aitoa, puolet pelkkää sanahelinää

"Sinänsä käsite itsessään on minulle varsin merkityksetön. Tiedeyhteisö käsitteenä on sellainen jota jatkuvasti viljellään, jonka avulla selitetään mitä erikoisempia asioita ja joka ei loppujen lopuksi juurikaan liity opiskelijan elämään." (N23, KTK, 2. vsk.)

Tiedeyhteisön jäsenyy – kuvitteelliset kokemukset

- Kaikki yliopistokoulutuksessa mukana olevat ja yliopistossa työskentelevät ihmiset, jotka ovat kiinnostuneet tieteestä ja tiedosta, osallistuvat sen tekemiseen
= tutkijat, opettajat, opiskelijat
  - myös yliopiston ulkopuolinen ”älymystö”
  - joskus myös ”tukihenkilöt”, kuten sihteerit tai jopa ihan kaikkien yliopistossa työskentelevät

Mielestäni tiedeyhteisön jäseniä ovat kaikki ne ihmiset, jotka siellä toimivat, niin oppilaat kuin opettajat, kuin siivoajat ja keittiöhenkilökuntakin, koska he kaikki työskentelevät sen eteen, että toiminta tiedeyhteisössä voi jatkua. (N6, HuTK, 3. vsk.)

- Jäsenyy = yhteisten, yliopiston tavoitteiden eteen työskentely, tieteen opiskelu, tieteen tekeminen ja opettaminen
- jäsenyy ei ilmene jäsenkirjana vaan toiminnassa: keskeistä asemasta riippumaton vuorovaikutus, hyvä ilmapiiri, yhteenkuuluvuuden tunne
- Jäsenyy on jokaiselle kuuluva vaikutus- ja kehittämismahdollisuus
- eri jäsenillä eri rooleja, oikeuksia ja velvollisuuksia:
- Opiskelija on jäsen tultuaan valituksi yliopistoon: hänen tulee opiskella, oppia ja ottaa vastuuta omasta opiskelusta eli myös pyrkiä vaikuttamaan siihen
- Opettajien tulee kouluttaa uusia opiskelijoita, tieteentekijöitä ja tarjota mielekästä, oman alan tutkimustietoon pohjautuvaa kiinnostavaa ja ajanmukaista tietoa ja suhtautua opetustehtävään vakavasti
- Henkilökunta, etenkin tutkimustyötä tekevät ovat ylempään tason jäseniä, eliittijäseniä: professorit, tutkijat, jatko-opiskelijat ja sitten vasta perusopiskelijat
  - Joskus jäseniksi mielletään vain ”oikeat” tutkijat

Ryhmätehtävä: keskeiset ongelmat opiskelijan tiedeyhteisöllisyyden kokemisessa

Opiskelija – ongelmalapsi?

- opiskelijaa ei kiinnosta
- opiskelija ei tiedä eikä ymmärrä kuuluvansa tiedeyhteisöön
- opiskelija ei uskalla
- opiskelijan työtä on opiskelu – siinä on tarpeeksi tekemistä
- opettajatkään eivät tunne olevansa tiedeyhteisön jäseniä
- tutkimustyö ei näyttäydä opiskelijan elämässä
- vain opiskelijasuosikit pääsevät tiedeyhteisöön
- opiskelija saa kosketuksen vain osaan tiedeyhteisöstä
- aidot henkilökohtaiset kontaktit puuttuvat (esim. suuren sisäänoton vuoksi)
- tieteestä ei välitetä, opiskelu on vain väylä töihin
- sitoutuminen ei kuulu yliopistoon?
- suorittaminen, välineellisyys, selviytyminen vs. ymmärtäminen, kasvaminen
  - ylhäältäpäin tulevat vaatimukset
- nuoret opiskelijat – kypsyminen

Ongelmat -> Tavoitteet, keinot:

Miettikää 2 ryhmässä ongelmien pohjalta, miten opiskelijan tiedeyhteisöllisyyttä voidaan tukea

- opiskelijan itsensä toimesta?
- muiden tiedeyhteisön jäsenten toimesta?

⇒ Molempien panosta tarvitaan!

Ryhmien tuotokset: keinoja / hyviä käytänteitä tukea opiskelijan tiedeyhteisökokemusta

- Tapaamiset puolueettomalla maaperällä – aidot kontaktit: kommunikaation, vuorovaikutuksen ja yhteistyön lisääminen:
  - perjantaipulinat, Happy Science Hour; tiedettä ja virvokkeita
  - yhteinen kahvitelutila henkilökunnan kanssa
  - yhteiset tempaukset, joukkoapelit
    - laitoksen toiminta ja henkilökunta tutuksi
    - eri jäsenten välisten rajojen kaataminen
- ”Tiedeyhteisöittäminen” pitäisi olla puolipakollista toimintaa, osana opinto- ohjelmaa, esim. orientoivia opintoja?
  - ⇒ kaikille samat mahdollisuudet, tiedon tarjoaminen tasapuolisesti
    - ohjaus, esim. vertaistutoreiden alkuohjaus
    - omaopettajatoiminta- henkilökohtaiset tapaamiset aloittaneille opiskelijoille
    - johdantokurssit, myös tieteellisyyden ja tiedeyhteisöllisyyden sisällyttäminen
    - opiskelutaitokurssit, esim. Akateemiset opiskelutaidot
    - oman tiedekunnan ja laitosten / laboratorioden esittelyt -> laitoksen tieteellinen toiminta ja henkilöt tutuksi
    - epämuodolliset tapaamiset opinnoissa, opiskelijajärjestöissä
    - palautetilaisuudet
      - myös työelämänäkökulma

- "Best forces for the first courses" – parhaat opettajat, professorit opettamaan I. kursseille
- "Lentävä lähtö" opiskeluun (esim. JY)
- opiskelijakongressit, tieteen päivät, syysseminaarit:
  - opiskelijat esittelevät omia tieteellisiä tutkimuksiaan ja niiden tuloksia
  - tulosten arviointi kriittisesti, opiskelija joutuu perustelevaan
  - opiskelijoihin ja heidän tutkimuksiin vakavasti suhtautuminen
- opiskelijoiden käyttäminen "apuopettajina", myös oppisisällöisinä tuutoreina - vertaistutorit valtava resurssi

Tutkimustuloksia: Tiedeyhteisön jäsenyys – reaaliset kokemukset

- opiskelija on jäsen, koska opiskelee yliopistossa
- oma asema ja rooli koetaan pienenä, jopa mitättömänä, mutta kasvavana
- opiskelijat eivät koe olevansa täysivaltaisia jäseniä, koska eivät tutki "oikeasti" mitään.
Koen "leikkiväni" tiedeyhteisön jäsentä pikku proseminaareillani ja gradullani. Mutta oikeasti en sitä ole, ehkä jos tekisi lisuria niin voitaisiin "ottaa joukkoon". Mutta oma tehtäväni ei olekaan päästä tiedeyhteisöön, vaan haluan olla "kentällä". (N27, KTK, 3.vsk)
- henkilökunta (erityisesti tutkimustyötä tekevät), ovat ylempään tason jäseniä, enemmän jäseniä, selkeämmin jäseniä tai eliittijäseniä
- jäsenyyden kokemiseen vaikuttaa tunne yhteisöllisyydestä, opiskelijoihin suhtautuminen, kielenkäyttö termien ja opiskelijoiden puhuttelun suhteen
  - palautteenanto ja opiskelijavaikuttaminen tärkeää. Opiskelijat kokevat että heitä kuunnellaan ja heidän antamalla palautteella on jonkin verran merkitystä, mutta vaikutusvaltaa ja yhteistyötä voisi olla enemmänkin
  - vuorovaikutusta voisi olla enemmän ja muuallakin kuin luennoilla, myös epävirallisimmissa tilaisuuksissa
- jäsenyyteen voi myös itse vaikuttaa
  - > projekteihin ja ainejärjestötoimintaan sekä yhteistyöelimien toimintaan osallistuminen
- toisilla jäsenillä merkittävä rooli tiedeyhteisöllisyyden kokemisessa
  - > opiskelijoiden puhuttelu nuorempina kollegoina, opiskelijoista välittäminen
- "Nuotio lämmittää niitäkin, jotka ovat selin." (Totté Vaden)

Tiedeyhteisöllisyyden tukeminen yliopistoon siirtymässä

Juutin (1992) mukaan siirtymäriitti jakautuu kolmeen vaiheeseen:

erottautumisriittiin, varsinaiseen siirtymävaiheeseen ja yhdistämisriittiin

- *Erottautumisriitti* voisi tarkoittaa yliopiston opiskelijaksi tulemistä ja yliopistoyhteisöön siirtymistä.
  - yhteisö tunnustaa jäsenen siirtymisen uuteen rooliin riittien avulla. Vanha rooli kuoletetaan, ja tämän jälkeen tulokkaan pitäisi omaksua uuden roolin vaatimia tietoja ja taitoja (ks. myös Sulkunen, 1994).
- ⇒ Tiedeyhteisössä vanha rooli voisi tarkoittaa koululaisen roolia.
- *varsinaisessa siirtymävaiheessa* henkilön, eli tässä tapauksessa uuden opiskelijan, tulee saada tietoa, jota tarvitaan uudessa roolissa.
  - ⇒ saako opiskelija tarpeeksi tietoa uuteen rooliinsa liittyen? Esim. "Matkaopas tiedeyhteisöön" kaikille Oulun yliopiston uusille opiskelijoille v. 1995 lähtien
  - ⇒ sosiaalisen kieliopin, piilevien normien ja arvojen ja oikean puhutavan sisäistäminen?
  - ⇒ uuden käsitteistön omaksuminen on olennainen osa tiedeyhteisöllisyyttä; ei puhuta enää kouluista, tunteista ja välitunneista.

Siirtymä yliopistoon

- *yhdistämisriitin* yhteydessä opiskelija saa uusia valtuuksia
  - akateemisen vastuun sekä vapauden ja itsenäisyyden saavuttaminen
  - yhdistämisriitin myötä opiskelija kuitenkin myös menettää entiseen asemaansa liittyviä valtuuksia
    - "ei-vastuullisuudesta" ja "koululaisen" roolista luopuminena
- *juhlalliset menot*, jolloin opiskelija saavuttaa asemansa yhteisön täysivaltaisena jäsenenä.
  - ⇒ Tiedeyhteisöllinen vala, jäsenkortti?

Lopuksi

- Alkuvaiheen merkitys tiedeyhteisöllisyyden korostamisessa
  - ja pitkin matkaa!
- Yliopisto-opiskelun luonteen, vapauden ja vastuun pohtiminen, orientoivat tiedeyhteisö-opinnot
- Tutkimuksen teko ja tieteellisyys keskeisessä asemassa
  - "vain seminaarityö, gradu" vs. kynnyksen nostaminen liian korkealle, gradu elämäntehtävänä
  - Tiedettä oppii vain sitä harjoittelemalla ja tekemällä

= tieteen menetelmiin, käsitteisiin, tutkimuksiin perehtyminen